

пільг, а, у ідеалі, їх скасування (адже часто надання пільги використовують для "відмивання" бюджетних коштів); спрощення податкової декларації та процедури її подання; повної автоматизації процедури відшкодування ПДВ.

Список літератури:

1. А.С.Мороз, О.С.Червінська, І.П.Могиляк // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. - 2014. - Вип. 21.8. - С. 257-262.
2. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Поливяна І. М. Вдосконалення механізму стягнення податку на додану вартість - крок на шляху до євроінтеграції України / І. М. Поливяна [Електронний ресурс].- Режим доступу:<http://www.dnsta.gov.ua/s/514/1802>
5. Серебрянський Д. М. Реформування системи оподаткування України / Д. Серебрянський // Дзеркало тижня. - 2014. - № 26. -С. 7.
6. Чижова Т. В. Сучасні реалії адміністрування ПДВ та вирішення проблем його гармонізації / Т.В.Чижова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2012. - № 1 (13). - С. 96-99.

Павло ТКАЧЕНКО

*студент факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Іващук О.О.*

ДЕФІЦИТ БЮДЖЕТУ І ДЕРЖАВНИЙ БОРГ. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ В СЬОГОДЕННИХ РЕАЛІЯХ

Розвиток світової економіки з об'єктивних причин неможливий без циркуляції між національними господарствами міжнародних позикових коштів. Ця нерівномірність у економічному розвитку зумовлює зростання масштабів зовнішнього фінансування країн, більшість яких змушені вдаватися до зовнішніх запозичень, що пояснюється нестачею власних ресурсів для внутрішнього інвестування, для покриття дефіциту держбюджету при проведенні реформ, для виконання вже накопичених боргових зобов'язань.

Трактування державного боргу роз'яснюється як сума заборгованості перед внутрішніми та зовнішніми кредиторами, тобто зовнішній борг виступає у вигляді фінансових зобов'язань держави перед нерезидентами. До складу валового зовнішнього боргу входять як і прямиий державний зовнішній борг, що формується через залучення іноземних кредитів, безпосереднім позичальником яких є держава, та випуск державних цінних паперів у вигляді зовнішніх державних позик; так і умовний державний зовнішній борг, який формується за рахунок іноземних кредитів, залучених іншими позичальниками під державні гарантії, тобто являє собою гарантований державою борг [3].

Слід зазначити, що повна відмова від державного запозичення неможлива, оскільки необхідно забезпечувати обслуговування й погашення вже накопиченого державного боргу, підтримувати платіжний баланс, зберігати й накопичувати валютні резерви, які є джерелом фінансування економічного зростання.

Визначають різні боргоутворюючі фактори політико-економічного й фінансового характеру, що ведуть до виникнення проблеми зовнішньої

заборгованості та зовнішніх запозичень. Так, для України це: незбалансованість державних фінансів та хронічний дефіцит поточного рахунку платіжного балансу; нестабільність грошової одиниці, відсутність ефективної державної політики енергозбереження та надмірна енергетична залежність; неможливість залучення коштів населення у банківський сегмент, значний відтік капіталу за межі України та пов'язана з ними нестача фінансових ресурсів для реалізації соціально-економічних реформ; суттєва потреба в інвестиціях на тлі зниження інвестиційної активності [2].

При цьому постає питання управління державним боргом, тобто сукупність державних заходів, що пов'язані з випуском і погашенням державних боргових зобов'язань, визначенням ставок процентів і виплатою доходу за державними цінними паперами, встановленням ліміту боргу, підтриманням курсу державних зобов'язань, визначенням умов випуску нових державних цінних паперів. Зокрема за ним передбачається ефективне використання коштів запозичення, пошук коштів для виплати боргу, нейтралізацію негативних наслідків державного боргу, та здійснюється такими методами як конверсія, рефінансування або консолідація, уніфікація, обмін облігацій за регресивним співвідношенням, відстрочення погашення й анулювання позики.

Виплати із зовнішнього боргу розуміють під собою переказ за кордон частки національного доходу, що мінімізує можливості розвитку учасників економічної діяльності та з негативного боку впливає на темпи економічного розвитку, нівелює соціальні та інвестиційні програми.

Негативним аспектом при регулюванні зовнішньої заборгованості по-українськи є відсутність інтегрованої стратегії управління боргом і розвитку ринку боргових зобов'язань. Брак дієвих механізмів та ефективних важелів впливу на зовнішні корпоративні запозичення в системі макроекономічного регулювання української економіки призвів до накопичення ризиків на балансах підприємств і банків та посилення зовнішнього боргового тиску [4].

Стратегічним завданням всієї бюджетно-податкової політики є мінімізація вартості обслуговування державного боргу. При цьому політика управління зовнішнім боргом повинна враховувати курсові ризики, коли у разі істотної переваги однієї валюти над іншими у структурі зовнішньої заборгованості держава опиняється залежною від політики тих урядів, у валюті яких здійснені основні запозичення [5].

Загалом слід зауважити, що в періоди нестабільності спостерігалось зростання як бюджетного дефіциту, так і відповідно державного боргу із поступовим підвищенням вартості обслуговування останнього. Як негативний фактор потрібно відзначити переважно споживчий характер бюджетного дефіциту, що в періоди відносної фінансової стабільності та підвищення темпів економічного зростання. Відбувалося «проїдання» новостворених ресурсів без створення підґрунтя для погашення раніше накопичених боргів.

Отже, дослідивши особливості зовнішньої заборгованості та чинники впливу на процеси формування зовнішнього державного боргу, можна запропонувати такий шлях виходу із боргової кризи: по-перше подолання залежності країни від імпорту споживчих товарів; по-друге здійснення валютного регулювання та зупинення втечі капіталів за кордон; по-третє утримання розміру державного боргу та витрат на його обслуговування в економічно безпечних межах; також укладення угод з кредиторами щодо реструктуризації заборгованості та задіяти механізми активного управління зовнішнім боргом, а саме започаткувати обмін боргових зобов'язань держави на акції підприємств, ініціювати погашення боргів товарними поставками, викуп державних

облігацій на вторинному ринку; по-п'яте направлення коштів МВФ в розпорядження ЦБ, а не на споживчий ринок, для опрацювання їх на макроекономічному рівні: врівноваженні платіжного балансу, створення сприятливого інвестиційного клімату, поживлення зовнішньоекономічного сектору.

Так, сьогодні для зменшення загрози дестабілізації фінансової системи України та підвищення ефективності регулювання зовнішнього сукупного боргу необхідно запровадити інтегровану аналітичну систему обліку зовнішніх боргів банків, призначення якої полягає у виявленні фінансових ризиків, пов'язаних з накопиченням зовнішніх боргів, та запровадження дієвих заходів для їх нейтралізації. А для підвищення ефективності управління державним боргом необхідне складання рівномірного графіка погашення державних облігацій шляхом їх викупу та здійснення повторних емісій для зниження витрат з обслуговування боргу, припинення приватних розміщень боргових інструментів на зовнішньому ринку з метою мінімізацію ризику репутації держави, посилення координації дій між Міністерством фінансів та НБУ, визначення чітких повноважень Департаменту державного Мінфіну. Вирішенню проблеми зовнішньої заборгованості буде сприяти створення необхідних правових та економічних умов для акумулювання внутрішніх заощаджень країни, відновлення довіри кредиторів, активізації іноземного інвестування [4].

Саме розв'язання проблеми зовнішньої заборгованості сприятиме створенню необхідних економічних та правових умов для акумулювання внутрішніх заощаджень країни, відновлення довіри кредиторів та активізації іноземного інвестування [1].

Список літератури:

1. Кириленко О.А. Сучасні теорії управління зовнішньою заборгованістю // Актуальні проблеми економіки.-2009.-№7.-С.15-27.
2. Корнієнко Р.О. Сучасний стан державного боргу та аналіз його проблематики/ Р.О.Корнієнко, Р.І. Митранюк. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/>
3. Кучерявенко Н.П. Финансовое право: [Учеб. пособие]/ Н.П. Кучерявенко – Харьков: Легас, 2003. – 359с.
4. Козельський П.С., Кравченко А.В. Проблеми зовнішнього державного боргу України, його обслуговування та регулювання // Економічний простір.-2013-№71.-С.62-63.
5. Козюк В.В. Державний борг в умовах ринкової трансформації економіки України / В.В.Козюк. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 238с.

Наталія ТИМОШЕНКО

*викладач фінансово-економічних дисциплін
Вінницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ*

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ – ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Активна інвестиційна діяльність банків України є умовою успішного розвитку реального сектору економіки. Однією з головних інвестиційних функцій банків є мобілізація заощаджень населення і спрямування їх на інвестування через ринок цінних паперів. Роль банків на фондовому ринку є безсумнівна. Особливий інтерес викликає діяльність банків на ринку цінних паперів за складної економічної ситуації. Тому актуальним буде розгляд ситуації щодо обсягів інвестиційних потоків банківського сектору.